

HOLMI

XVII. évfolyam 7. szám

2005. július

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter, Domokos Mátyás,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasdy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

TARTALOM

- Szakács Eszter*: Kék hold alatt • 763
Mesterházi Mónika: Arc • 764
3 minute mask • 764
Imreh András: Egy kevésé vizsgált drámai típus • 765
Krasznahorkai László: Bolyongás állva • 767
Horváth Elemér: kiegyezés • 770
honfoglalás • 770
egyenes út • 771
Bódis Kriszta: Artista (I) • 771
Radics Viktória: Ne ölj • 798
Bodor Béla: Babits Mihály-palimpszeszt • 807
- **Fővárosi térzene** •
- Vörös István*: Mikor olvas az ember? (Mándy Iván
Budapestjét járva) • 808
- Tandori Dezső*: 3 ua. • 814
Egy más ua. • 817
Somssich-Szőgyény Béla: Alaprajz • 818
Kovács Mikó Edina: Augusztus, éjszaka • 841
Október • 841
G. István László: A kocsis • 842
Halárus • 842
Tatár Sándor: Murten, ősz (200...) • 843
Appendix • 844

Gángó Gábor: A határon túl idegen ország (Ottlik Géza „Iskolá”-ja mint Monarchia-regény) • 845

FIGYELŐ

Márton László–Bodor Béla–Bazsányi Sándor: Három bíráló egy könyvről (Térey János: A Nibelung-lakópark) • 863

Fenyő Ervin: Történelmi dokumentumok nyomában (Magyarország története a 19. században. Szerk. Gergely András; Magyarország története a 19. században. Szöveggyűjtemény. Szerk. Pajkossy Gábor) • 877

Pór Péter: A lehetetlen tanúságtétel (Ruth Klüger: weiter leben, Eine Jugend) • 890

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
Levélcíme: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A

Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág

Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál
(Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)

További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu

Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)

Előfizetési díj fél évre 1500, egy évre 3000 forint, külföldön \$35.00, illetve \$70.00

Nyomtatta az ADUPRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

A HOLMI honlapja: www.holmi.org

ISSN 0865-2864

Szakács Eszter

KÉK HOLD ALATT

1

Csak átszállni csukott szemmel az álmon.
Lebegő játékszereként a szélnek.
Áttetszővé váltam, akár az álom,
vagy a tükör, melyből hangok beszélnek.

Az ágyból a kék holdat bámulom.
Órákon át, míg el nem jön a reggel.
Elaludni félek, mert nem tudom,
hogy kinek az álmában ébredek fel.

2

Fadót hallgatok mostanában,
így vészelem át az árnyakkal teli éjet,
s cigire gyújtok, válaszképpen
a csillagoknak, melyek a magasban égnek.

A gangon szívom el, s látva, hogy
a sötétben egy másik is fel-felparázslík
(akár az őrüzek az éjben),
találgatom, vajon mit gondolhat a másik.

Fél az élettől, a haláltól?
Hogy majd minden a szénfekete űrben vész el?
Érzi-e ő is, hogy ijesztőbb
nincs annál, mint ha nem marad már többet kétely?

Fénylő udvara van a holdnak.
Hogy fúj alatta a hideg, csillagos semmi!
Mintha abból fújna, aki már
csak halottakat s emlékeket tud szeretni...

3

Hány kihunyó fényt. Hány könnyű esőt.
Hány álmot átaludtam.
Hogy odaadjam, hogy visszavegyem.
Elfelejtsem és megtanuljam.

Holdfény-évek után, hogy
megtaláljam magamban a helyet:
az örvénylő sötétben, melyből
véttem, s melybe visszasüllyedek.

Mesterházi Mónika

ARC

Az arcomtól nem vártam
semmi jót. Fáradt tanárc,
ráadásul benne kell még
hazamenni. De amikor
tükörbe néztem, és nem volt
se a mosdó fölött
tükör, se benne arc,
azért az meglepett, mint hirtelen
halálhír. A szemem fókuszát
félútra vontam, a semmire.

3 MINUTE MASK

Télvégi fehér maszk az arcon,
bohóc-mimikri, hóember-mimikri.
A maszk alatt Akárki elfelejti,
hogy ne moccanjon.

Szórt fény és tompa hó. Az ágon
egy szarka vizsgál egy tavalyi fészket.
Kezdeni újra az egészet,
még tétovázón.

A tükörben egy fehér arc. Riadt.
Alatta, még elfeledett korából
valamilyen vonások. Lenyomat
(alápróbálja): a mosolyából.

Imreh András

EGY KEVÉSSÉ VIZSGÁLT DRÁMAI TÍPUS

Mennék már megetetni a kutyákat,
aztán irány a part. Ha most nem indulok,
vagy kevesebbet maradok a vízben,
vagy hűvösebb lesz, mire kijövök.
Egyik se jó. Micsoda balszerencse,
hogy pont ott tört ripityára hajója,
ahol *anno* a hordó, amiben vízre tettek.
Veszélyes partszakasz ez, mondanám,
csak hogy a helyzet az, hogy alig ismerek
szelídebbet. Úgy hogy nyilván tréfa lesz,
valami túlpihent agy szüleménye,
hogy itt állunk, a hús márványteremben,
ahová 20 éven át, mióta itt vagyok,
be sem tehettem a lábam. Amúgy sem érdekelt!
Mint jól ventilált bankban, olyan hűvös van,
és a cseréptető felett pont oda látni,
ahol most nekem úsznom kellene.

Kéne kezdenem vele valamit,
mielőtt ő kezd velem, mielőtt
magához tér, mert habár mosolyog,
mosolya egyelőre tárgyaltalan,
mint egy papírsárkányé, akinek
felfelé görbítette a száját egy darab szén,
és feljutván a mindenség fölé
a túlságos levegőtől zihál,
mely tüdeje tömlőjét telifújja
s lelkéét is, ha van olyan neki.

Na és ha most egy testcsellel becsapnám,
elfutnék mellette, és soha többé...?
Esélytelen. Hisz megtudta, hogy élek,
most már a föld alól is feltalál
és mindenképp hazavisz. Viszont így diliház
lenne a jussom, nem királyfiság.

Királyfi én? Még rágondolni is rossz.
Jó, tegyük fel, hajóra szállunk,
de komolyan azt hiszi valaki,
hogy túljutnánk az első szigeten
fejünként egy hajótörés után?

Maradnánk itt! Azt el bírnám viselni!
Itt rukkolnék elő királyfivá,
én, a talált gyerek, a nincstelen,
akinek egyedüli birtokom
a mindennapok olcsó rítusa:
a híg tejeskávé hajnalban a konyhán,
vagy az óra, amikor klottgatyában
nekidőlök a fáskamra faajtájának,
hadd szárítson törölköző helyett
a déli nap, s amíg körmöm nyesegetem,
arrébb ülök, szárazabb felülethez,
és figyelem, ahogy a déli nap
a barna deszkákról lassan lehúzza
hátam nedves foltjának matricáját.

Persze kérdés, vajon királyfiként
nyírhatom-e borotvával a körmöm?
S ha nem, van-e olló, mely viszi még?

De hát mindez merő okoskodás,
s engem nem okoskodásért fizetnek,
pontosabban semmiért sem fizetnek.
Királyfi leszek, a sors így akarja,
vagy legalábbis ez a böhöm ember,
aki itt áll szótlantul, s akinek
vonásaiban nem ismerek magamra.

Szólalna meg! Úgy látom a szemén, hogy
a munkás évek csengő aranyát
most váltja a szeretet aranyára.
És rám fogja majd pazarolni mind.
Szólalna meg! Úgy látszik, megkukult.
Vagy szóljak én először? Azt nem illik.
Különben is: minek szólítanám?
Uram, király? Kegyelmes úr? Apám?